

**Цілісна програма
профорієнтаційної освіти
Чернівецького ліцею № 19 ім О. Кобилянської.**

Вибір професії – важлива ланка у життєвому і професійному становленні людини. Саме професія дає їй змогу задовольнити основні свої потреби, відчувати задоволення від роботи, реалізувати себе як особистість. На сучасному етапі актуальним стає набуття дітьми та підлітками адекватних уявлень і знань про сучасну професійну діяльність, формування у них психологічної готовності до вибору майбутньої професії та трудової діяльності. Робота ліцею з професійної орієнтації спрямована на професійне самовизначення учнів, насамперед виявлення й розвитку їх схильностей і здібностей, формуванню мотивів вибору професії, професійних інтересів, моральних та інших якостей, важливих для майбутньої трудової діяльності.

З метою забезпечення цілісності освіти, профорієнтація має починатися з початкової школи і тривати до завершення повної загальної середньої освіти. Профорієнтаційні заходи сприяють розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, здібностей і потреб учнів, їхньої творчої самостійності, які забезпечать випускникам школи можливість успішно самореалізуватися в житті та професії. Профорієнтація впроваджується із врахуванням вікових особливостей розвитку та потреб дітей і надає можливість подолати розбіжності у їхніх досягненнях. Програма містить три наскрізні напрямки, які представлено в профорієнтаційному змісті освіти на кожному рівні ліцейної освіти:

- власний особистісний розвиток через професійну орієнтацію або пізнання власних ресурсів та планування власного розвитку; \bar{Z}
- вивчення світу професій і ринку праці;
- зв'язок між освітою і ринком праці;
- розвиток навичок для власної професійної орієнтації та побудови кар'єри.

Для формування спрямованості ліцеїстів на майбутній професійний успіх і його реалізацію, педагоги ліцею у своїй навчально-виховній роботі орієнтуються на такі концептуальні засади:

- організація інформаційного середовища, яка передбачає створення інтернет сторінок на сайті ліцею,
- оформлення профорієнтаційного куточка,
- друк матеріалів з профорієнтації, оформлення листівок, буклетів, проспектів, слайдів, плакатів та ін.;
- використання засобів масової інформації (преса, радіо, телебачення, Інтернет, бібліотеки);
- співпраця з міською службою зайнятості;
- залучення до профорієнтаційної роботи батьків учнів та випускників;
- включення у зміст навчальних та профільних предметів інформації профорієнтаційного характеру;
- психологічний супровід вибору старшокласниками професії;
- виховна робота (години спілкування, очно-заочні екскурсії у вищі навчальні заклади, зустрічі з представниками різних професій);
- проведення спецкурсів, факультативів з профорієнтації;
- співпраця з вищими навчальними закладами.

Профорієнтаційне навчання проводиться на основі інтегрованих підходів. Формами та інструментами профорієнтаційного навчання відповідно до вікових категорій є: інтегровані уроки, наскрізна профорієнтація, профорієнтаційні кейс-уроки - зв'язок навчання та предметів з життям; профорієнтаційні ігри; інтерактивні заходи — ярмарки та пікніки професій, професійні майстер-класи - практичні проекти, соціальні проекти, заходи для ознайомлення з професіями; профорієнтаційні конкурси та

змагання; тренінги та заняття з сучасних навичок та наскрізних умінь; обговорення, дискусії, дебати про професії, компетентності майбутнього; індивідуальні та групові проекти.

Відповідно до рівнів освіти, очікувані результати систематизовані таким чином

Класи	Напрямки діяльності	Очікувані результати
1-4	<p>Ž - знайомляться зі світом професій і ринком праці в ігровій формі та через проекти, які роблять самостійно чи у групі;</p> <p>Ž - обговорюють важливість навчання, трудової діяльності, поваги до будь-якої професії, до праці та результатів праці інших людей.</p>	<p>розуміють/знають, що вони люблять робити, що у них вдається добре/найкраще; Ž</p> <p>можуть пояснити, як досягнути бажаного, здійснити свої бажання Ž мають реалістичне уявлення про світ професій з різних сфер;</p> <p>розуміють важливість праці та, зокрема, окремих професій у житті кожної людини; можуть пояснити, що таке професії; Ž</p> <p>ознайомлені з найбільш поширеними професіями, розуміють їхній зміст; можуть описати зміст тієї чи іншої професії; Ž</p> <p>розуміють, що таке праця та демонструють шанобливе ставлення до неї; Ž</p> <p>демонструють зацікавленість у подальшому пізнанні світу професій; Ž</p> <p>зацікавлені у дослідженні та розвитку своїх інтересів та здібностей; Ž</p> <p>пояснюють важливість навчання у школі, розвитку власних здібностей для свого життя та добробуту;</p> <p>Ž розуміють важливість спільної праці, разом з іншими визначають мету спільної праці і намагаються досягти її; Ž</p> <p>зацікавлені у подальшому дослідженні зв'язку між світом професій та різноманітними сферами життя та навколишнього світу</p>
5-6	<p>Ž знайомляться зі світом професій (розширене коло) в ігровій формі та через проекти, які роблять самостійно чи у групі, Ž</p> <p>заохочуються до виявлення професій, які їм цікаві,</p> <p>обговорюють важливість навчання, трудової діяльності, поваги до будь-якої професії, до праці та результатів праці інших людей,</p> <p>Ž заохочуються до розвитку своїх здібностей і талантів, беруть участь у шкільних профорієнтаційних проектах.</p>	<p>охоче досліджують власні інтереси, схильності, здібності та вподобання;</p> <p>розуміють свої слабкі сторони та виявляють бажання їх підсилити; Ž</p> <p>демонструють здатність робити власний вибір, зокрема, щодо своїх освітніх вподобань; Ž</p> <p>демонструють широке розуміння різноманітності професій та їх розвитку;</p> <p>розуміють, що таке ринок праці, зокрема, можуть описати типи професій, що поширені у місті і регіоні та ідентифікувати ключові особливості цих професій;</p>

		<p>Ї розуміють важливість та зв'язок між знанням у тій чи іншій галузі та використанням цих знань у професіях.</p>
7-9	<p>окреслюють і досліджують можливі напрями профільного навчання та професійного розвитку, Ї обговорюють важливість навчання впродовж життя, набуття сучасних компетентностей та навичок, Ї обговорюють важливість самопізнання, постійного особистісного та професійного розвитку, Ї обговорюють важливість трудової діяльності, поваги до будь-якої професії, до праці та результатів праці інших людей, Ї беруть участь у шкільних та інших соціальних проєктах, які націлені на реальні результати для учнів, класу, школи, громади, Ї досліджують і розвивають себе через проєкти, пов'язані з потенційними напрямками свого професійного розвитку та через проби у різних видах діяльності у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, МРЦ, практики, стажування, волонтерство, Ї знайомляться з ринком праці, зокрема щодо кваліфікованих спеціалістів, та аналізують його тенденції, Ї ознайомлюються зі світовими трендами розвитку професій, Ї вивчають основи трудового законодавства, свої права та обов'язки.</p>	<p>Ї розуміють власні інтереси, схильності, здібності та вподобання та моделюють їхнє застосування у професійному житті; Ї демонструють проактивну та усвідомлену позицію щодо формування своєї подальшої освітньої та професійної траєкторії; Ї переконані, що їхня активна позиція щодо власного життя, а також життя громади здатна приносити бажані результати; Ї розуміють, що таке робоча етика як складова професійної діяльності; Ї розуміють важливість комунікації з іншими заради позитивного результату; демонструють різноманітні навички співпраці. демонструють інтерес до отримання практичного досвіду тих чи інших професій; Ї розуміють, які є подальші освітні траєкторії та можливості, у зв'язці з майбутньою професійною реалізацією; Ї детально розуміють та розрізняють види професій з різних сфер життя. Ї можуть розрізнити дискримінацію та наявні стереотипи на ринку праці; можуть свідомо протистояти стереотипам під час свого освітнього і професійного вибору</p>
10-11	<p>досліджують і розвивають себе через проєкти, пов'язані з потенційними напрямками свого професійного розвитку та через проби у різних видах діяльності, у закладах освіти наступних рівнів, МРЦ, практики, стажування, волонтерство, Ї обговорюють важливість навчання впродовж життя, набуття сучасних компетентностей і навичок; важливість самопізнання, постійного особистісного та професійного розвитку, Ї формують розуміння важливості професійної діяльності, поваги до будь-якої професії, результатів праці інших людей, Ї</p>	<p>Ї розуміють як їхні інтереси, схильності, здібності та вподобання, а також слабкі сторони, співвідносяться з можливостями на ринку праці; Ї свідомо та критично визначають свої бажані подальші освітні та професійні траєкторії; можуть аргументовано пояснити свій вибір; Ї розуміють орієнтовну послідовність кроків для досягнення своїх подальших освітніх та професійних бажань/планів; Ї демонструють проактивність у дослідженні ринку праці, спробах отримати практичний досвід Ї розуміють, які є подальші освітні можливості після</p>

	<p>обговорюють важливість усвідомленого вибору своєї майбутньої професійної діяльності та розвитку кар'єри, Ž беруть участь у шкільних та інших соціальних проєктах, які націлені на реальні результати для учнів, класу, школи, громади, міжнародних проєктах, Ž знайомляться з ринком праці та аналізують його тенденції, Ž вивчають основи трудового законодавства, свої права та обов'язки.</p>	<p>завершення повної загальної середньої освіти; Ž можуть реалістично оцінювати ймовірні наслідки того чи іншого подальшого освітньо-професійного вибору; Ž розуміють основні характеристики регіонального, національного та глобального ринку праці; демонструють здатність до критичного аналізу змін та процесів на ринку праці; цікавляться майбутнім різних професій; Ž володіють базовими навичками планування кар'єри, пошуку роботи, спілкування з потенційними роботодавцями; вміють шукати та критично оцінювати інформацію про професії та робочі місця; Ž демонструють підприємливість та інноваційність, бажання розвивати власну справу (розуміють, що вони самі можуть бути творцями своєї професії); Ž розуміють важливість практичного досвіду (у вигляді стажувань, практик, зустрічей з роботодавцями, підприємцями) перед прийняттям рішення щодо подальшої освітньої та професійної траєкторії.</p>
--	--	---